

בבית המשפט העליון

מ"ח 8579/17

לפני: כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר

המבקש: יגאל שגיא, רו"ח

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה מטעם המבקש לקיום משפט חוזר; תגובת המשיבה
לבקשה למשפט חוזר; תשובת המבקש לתגובת המשיבה
לבקשת למשפט חוזר

המבקש: בעצמו

בשם המשיבה: עו"ד קמיל עטילה

החלטה

1. בפני בקשה להורות על משפט חוזר לפי סעיף 31(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט) בעניינו של המבקש, אשר הורשע במספר עבירות הנוגעות להתחמקות ממס, עבירות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: פקודת מס הכנסה).

להלן אביא את הנתונים הדרושים להכרעה בבקשה.

רקע

2. המבקש, שהיה בתקופה הרלוונטית רואה חשבון פעיל, הועמד לדין בשנת 1995 בגין מספר עבירות הנוגעות להתחמקות ממס. יחד עמו הועמדו לדין רעייתו, קוסמטיקאית במקצועה, וכן אחיו, רופא עור במקצועו, אשר המבקש שימש באותה תקופה גם כרואה החשבון שלו.

3. בכתב האישום שהוגש לבית משפט השלום בתל-אביב יפו, נטען כי המבקש ורעייתו הקימו בביתם שבסביון מכון לקוסמטיקה עבור הרעייה, תוך הצגתו בספרי החשבונות שניהל המבקש בעבור אחיו, כקליניקה בבעלות האח, בה מועסקת רעיית המבקש כשכירה בלבד. עוד נטען כי המבקש רשם בספרי החשבונות של אחיו הרופא, הוצאות פרטיות של המבקש, כהוצאות של אחיו, אשר, כביכול, קשורות בהקמת הקליניקה ובהפעלתה וכן כי רשם הוצאות פרטיות אחרות שלו, כהוצאות עסקיות בספרי חשבונותיו. עוד הואשמו המבקש ורעייתו כי לא מסרו הודעה לפקיד השומה על פתיחת מכון הקוסמטיקה כנדרש וכן כי המבקש רשם בהנהלת הספרים של עסקו משכורת פיקטיבית לחמותו, למרות שלא עבדה אצלו כלל, וכן כי פיצל את משכורתו של אחד מעובדיו תוך רישום חלק מהמשכורת על-שם הבת של אותו עובד.

4. לאחר דיון נרחב ומפורט, במסגרת הכרעת דין שניתנה כעבור כ-8 שנים מעת הגשת כתב האישום ועל בסיס כתבי-סיכומים בני מאות עמודים – המבקש הורשע בבית משפט השלום בתל-אביב יפו על-ידי כב' השופטת נ' לידסקי ז"ל (ת"פ (ת"א) 8199/95), בעבירות של השמטת הכנסות מתוך דו"ח – עבירה לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה, בעבירות של הכנה וקיום של פנקסי חשבונות ורשומות כוזבים – עבירה לפי סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה, וכן בעבירות של שימוש במרמה, עורמה ותחבולה, לשם התחמקות ממס, או עזרה לאחר לשם כך – עבירה לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה (להלן: הכרעת הדין). יש לציין כי בית המשפט השלום הנכבד זיכה את המבקש מחמת הספק במספר עניינים אשר נכללו בכתב האישום.

על המבקש נגזרו 7 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי לתקופה של שלוש שנים, וכן קנס בשיעור של 140,000 ש"ח.

5. המבקש ערער על פסק דינו של בית משפט השלום לבית המשפט המחוזי, ואף המשיבה הגישה ערעור – כנגד חלק מהעבירות בהן זוכה המבקש וכנגד קולת העונש שנגזר על המבקש. הערעור נדון על-ידי כב' השופטים ד' המר, י' שנלר וי' שיצר (ע"פ 70796/04), ובמסגרתו המבקש זוכה מעבירות נוספות בהן הורשע, ועונשו הועמד על שישה חודשי מאסר בפועל, אשר יבוצעו בדרך של עבודות שירות. יחד עם זאת, הוגדל סכום הקנס שהושת על המבקש לסך של 200,000 ש"ח (להלן: פסק הדין שבערעור).

6. על פסק הדין שבערעור – המבקש הגיש לבית המשפט העליון בקשה למתן רשות ערעור (להלן: הבקשה למתן רשות ערעור), אך זו נדחתה על-ידי כב' השופט (כתוארו אז) ס' ג'ובראן (רע"פ 2451/06).

7. לאחר סיום ריצוי עונשו בדרך של עבודות שירות ותשלום הקנס, המבקש הגיש לבית המשפט העליון בקשה למשפט חוזר, אשר נדחתה על-ידי כב' השופט א' לוי (מ"ח 3799/09, להלן: הבקשה הראשונה למשפט חוזר).

8. כעת מונחת בפני בקשה נוספת לקיומו של משפט חוזר בעניינו של המבקש. טענות המבקש המנויות בכתב הבקשה תפורטנה מיד בסמוך, אולם תחילה אזכיר מושכלות יסוד הנוגעים להליך הבקשה למשפט חוזר, ולאחר מכן אפנה להכרעה בטענותיו של המבקש, אגב הצגתן.

התשתית הנורמטיבית

9. בבסיס הסמכות לקיומו של משפט חוזר עומדת השאיפה ליצירת איזון בין: עיקרון חשיפת האמת ומניעת הרשעות שווא, תוך הכרה בכך שככל מערכת אנושית, גם מערכת המשפט איננה חפה מטעויות, לבין: דרישת סופיות הדין, המבטאת את הצורך בוודאות הפסיקה וביציבותה, ואשר בבסיסה ההנחה כי פסק הדין, מושא הבקשה, ניתן כדין (ראו: מ"ח 6756/17 עווד נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (27.11.2018) (להלן: עניין עווד); מ"ח 6148/95 עזריה נ' מדינת ישראל, פ"ד נא (2) 334 (1997)).

10. משפט חוזר הינו, איפוא, הליך חריג וייחודי, אשר בקשות לקיימו מאושרות באופן מצומצם ובמשורה (ראו: עניין עווד, בפסקה 11; מ"ח 1632/16 שלום נ' מדינת ישראל, בפסקה 23 (07.09.2017) (להלן: עניין שלום); מ"ח 6234/17 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 24 (11.01.2018)). הנה כי כן – דיון בבקשה למשפט חוזר איננו בבחינת "ערעור נוסף", ובעקרון אין לדון בגדרו בנושאים משפטיים, אשר התבררו כבר על ידי הערכאות הקודמות (ראו: עניין שלום, בפסקה 23; מ"ח 7305/17 אוחנה נ' פרקליטות מחוז ירושלים, בפסקה 17 (23.01.2018)).

11. לשם יצירת אותו איזון עדין בין דרישת הסופיות ובין עיקרון חשיפת האמת, המחוקק קבע בחוק בתי המשפט רשימת עילות, אשר רק בכוחן להביא לעריכתו של משפט חוזר (ראו: מ"ח 7929/96 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 529, בפסקה 53 (1999) (להלן: עניין קוזלי)). על אותן עילות, מחוקק המשנה הוסיף הוראה מפורשת בתקנות בתי המשפט (סדרי דין במשפט חוזר), תשי"ז-1957 (להלן: תקנות סדר הדין במשפט חוזר), שם נאמר כי כל בקשה למשפט חוזר תידון פעם אחת בלבד, כפי שיפורט להלן.

12. רשימת העילות הנזכרות בפסקה 11 שלעיל, שבכוחן להצדיק משפט חוזר מפורטת בסעיף 31(א) לחוק בתי המשפט, הקובע כדלקמן:

"(1) בית משפט פסק כי ראיה מהראיות שהובאו באותו ענין יסודה היה בשקר או בזיוף, ויש יסוד להניח כי אילולא ראיה זאת היה בכך כדי לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;
 (2) הוצגו עובדות או ראיות, העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;
 (3) אדם אחר הורשע בינתיים בביצוע אותו מעשה העבירה, ומהנסיבות שנתגלו במשפטו של אותו אדם אחר נראה כי מי שהורשע לראשונה בעבירה לא ביצע אותה;
 (4) נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין".

בנקודה זו יש להוסיף ולחדד כי על המבקש לקיים משפט חוזר, להניח תשתית ראייתית איתנה וממשית בדבר קיומה של אחת מעילות אלו (ראו: עניין עווד, בפסקה 11; מ"ח 4075/17 דראגנה נ' מדינת ישראל (24.01.2018)).

מלבד רשימת העילות הנ"ל – תקנה 8 לתקנות סדר הדין במשפט חוזר מוסיפה וקובעת כדלקמן:

"סירב נשיא בית המשפט העליון להורות על משפט חוזר, לא תוגש בקשה נוספת או אחרת בשל עילה ששימשה יסוד לבקשה שסירבו לה".

מטרתה של תקנה זו להביא לסופיות-הדיון. ואולם יש לדייקה: אין הכוונה לסתום את הגולל על כל בקשה שהיא למשפט חוזר של פלוני, גם אם מדובר בבקשה שניה או שלישית. מטרת התקנה הנ"ל היא רק למנוע את הגשתן של בקשות, אשר נעדרות כל חידוש ורק ממחזרות נימוקים, ששימשו כבר יסוד לבקשה למשפט חוזר קודמת שהוכרעה (ראו גם: מ"ח 5568/09 טביחי נ' מדינת ישראל, פסקה 18 להחלטתו של כב' השופט א' לוי (31.08.2011) [המשפט החוזר לא נועד לאפשר ניהול דיונים – פעם אחר פעם – בטענותיהם של מי שלא השלימו עם הרשעתם. ברי אם כן, כי המשוכה הראשונה הניצבת בפני המבקש בשנית לקיים משפט חוזר אינה רק ביסוס עילה, אלא הצבעה על החידוש שבבקשתו. אולם, לא מן הנמנע כי לעתים, עקב נתונים חדשים או עילה נוספת שתוצג, ישוב בית-המשפט להידרש לעילות שנטענו, אשר נמצאה דרך להוכחתן או שניתן לבחון אותן באור חדש"]; מ"ח 3766/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה ט' להחלטתו של כב' המשנה לנשיאה א' רובינשטיין (13.09.2016); מ"ח 3875/04 גבאי נ' מדינת ישראל (11.05.2004)).

דיון והכרעה

13. אקדים מסקנה לניתוח ואציין כבר עתה כי על יסוד המתווה הנורמטיבי שתואר לעיל, ולאחר עיון בכתב הבקשה לעריכת משפט חוזר, תגובת המשיבה, כתב התשובה מצד המבקש ובחומרים הרבים שצורפו לכל הנ"ל – הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. להלן יתוארו במאוחד טענות המבקש ובציודן נימוקי מסקנתי זו.

14. המבקש טוען – על פי ניסוחו – לקיומם של: "פגמים דיוניים חמורים ועיוותי דין רבים ומהותיים" שנפלו בהליך הפלילי שנוהל נגדו, "בכל שדירת בתי המשפט מן השלום ועד העליון – בדרך ניהול המשפט, בדרך בירור העובדות והסקת המסקנות, בדרך קביעת האשם ובתוצאות המשפט". כתמיכה בטענתו, המבקש מפרט בבקשה שבפני שלוש דוגמאות פרטניות, אשר לטענתו מצביעות על הפגמים, אשר התרחשו במכלול ההליכים הפלילים בענייניו: פגמים בהרשעתו בייזום עסקה בדויה בקשר עם הקמת קליניקה ורישומה בספרי אחיו של המבקש; פגמים בהרשעתו ברישום הוצאות פרסום רכב כהוצאה עסקית; ופגמים בהרשעתו ברישום רכישת אופניים כנכס עסקי.

15. טענתו הכללית של המבקש בדבר קיומו של "עיוות דין" בהרשעתו, שימשה כעילה כבר בבקשתו הראשונה למשפט חוזר. למעשה, שלוש הדוגמאות לפגמים שנפלו בענייניו, המפורטות בבקשה שבפני, הובאו על-ידי המבקש גם בבקשתו הראשונה למשפט חוזר וכן גם בבקשה למתן רשות ערעור (לעניין הקמת הקליניקה, ראו עמודים 45-53 לכתב הבקשה הראשונה למשפט חוזר [נספח 2 לבקשה], ועמודים 9-15 לכתב הבקשה לרשות ערעור [נספח 6 לבקשה]; לעניין פרסום הרכב, ראו עמודים 66-70 לכתב הבקשה הראשונה למשפט חוזר [נספח 2 לבקשה], ועמודים 23-25 לכתב הבקשה לרשות ערעור [נספח 6 לבקשה]; לעניין רישום האופניים, ראו עמודים 70-76 לכתב הבקשה הראשונה למשפט חוזר [נספח 2 לבקשה], ועמודים 25-30 לכתב הבקשה למתן רשות ערעור [נספח 6 לבקשה]).

כבר בכך יש כדי לדחות את בקשתו של המבקש שבפני, שכן מדובר בבקשה נוספת בעילה, אשר שימשה יסוד לבקשתו הראשונה שנדחתה, ובהתאם להוראות תקנה 8 לתקנות סדר הדין במשפט חוזר, לא היה מקום להגיש בקשה חוזרת זו (ראו גם: מ"ח 5935/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה ט' להחלטתו של כב' השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין (18.12.2014)).

16. יש לציין כי המבקש בכתב תשובתו מנסה להיתלות בהתכתבות עם משרד מבקר המדינה ובעקיפין, עם משרד היועץ המשפטי לממשלה, לצורך יצירת מצג כאילו קיבל היתר להגשת הבקשה שבפני, או למצער שיכול הוא לטעון לקיומו של "השתק" כנגד טענת המשיבה כי יש לדחות את בקשתו זו בשל הוראתה של תקנה 8 לתקנות סדר הדין במשפט חוזר.

עיון בהתכתבות האמורה מלמד ששתי טענותיו הנ"ל של המבקש אינן מבוססות,

ואבהיר:

בסעיפים 4-11 להתכתבות האמורה (במסגרתם מובאת תשובת לשכת היועץ

המשפטי לממשלה לפניית משרד מבקר המדינה) נאמר כך:

4. תקנה 2(א) לתקנות בית המשפט (סדרי דין במשפט חוזר), תשי"ז-1957, קובעת כי בקשה למשפט חוזר יכולה להיות מוגשת לבית המשפט המוסמך במישרין ומבלי שהיועץ המשפטי לממשלה יאשר הגשתה תחילה: 'בקשת הנידון תוגש לנשיא בית המשפט העליון בצירוף פסק הדין שעליו מוגשת הבקשה; העתק הבקשה יומצא ליועץ המשפטי לממשלה'.

5. עם זאת, ישנם כאלה אשר מבקשים כי התביעה הכללית תבחן את בקשתם למשפט חוזר לפני הגשתה לבית משפט מוסמך [...] לאור דברים אלה טופל עניינך.

6. בשנים האחרונות, לאחר שבית המשפט העליון דחה בקשתך למשפט חוזר, פנית פעמים רבות ליועץ המשפטי לממשלה, בבקשה שיתמוך בבקשה נוספת למשפט חוזר שברצונך להגיש.

7. מדובר בבקשה חריגה במיוחד, ושהינה לפני משורת הדין: שהיועץ המשפטי לממשלה ינחה את פרקליטות המדינה לתמוך בבקשתך למשפט חוזר, אף שבית המשפט העליון קבע כי אין מקום לקיים משפט חוזר בעניינך.

8. פניותיך ללשכת היועץ המשפטי לממשלה מפורטות וכוללות את נימוקי בקשתך והטעמים שלשיטתך מצדיקים להיעתר לה. פניותיך הועברו להתייחסות גורמי המקצוע הרלוונטיים ונבדקו בדקדנות כנהוג. במסגרת זו ניתנה הדעת – במספר הזדמנויות כאמור – שמא יש ממש בטענותיך אודות שגגה שנפלה בהכרעות הדין המרשיעות של בתי המשפט השונים. היועץ המשפטי לממשלה בחן את עמדת גורמי המקצוע, ונתן דעתו למכלול נסיבות העניין, העובדתיות והמשפטיות, והגיע למסקנה כי אין עילה עובדתית או משפטית המצדיקה להנחות את פרקליטות המדינה לתמוך בבקשה למשפט חוזר.

9. לאחר חילופי היועץ המשפטי לממשלה אשתקד, חידשת את פניותיך ללשכתו. בנסיבות אלה, גם היועץ

הנוכחי נדרש לדברים, ולא מצא עילה לשנות מהחלטת קודמו. בתוך כך הובהר לך כי משלא מצא היועץ המשפטי לממשלה עילה להנחות את פרקליטות המדינה לתמוך בבקשתו [כך במקור, ח.ג.], ומשענייך נבחן היטב מספר פעמים, סיימה הלשכה את הטיפול בעניין.

[...]

11. בנסיבות אלה, ובפרט לאחר שמסמכים רבים שהעברת ללשכה נבדקו היטב ונמצא שאין בהם להקים עילה למשפט חוזר, ובשים לב להחלטות הערכאות השיפוטיות שניתנו בענייך, החליט היועץ המשפטי לממשלה כי אין כל הצדה לטיפול נוסף בעניין".

הערה: מטעם מבקר המדינה בתפקידו כנציב תלונות הציבור, השיבו לפניית המבקש אליהם רק בציטוט תשובת לשכת היועץ המשפטי לממשלה הנ"ל ללא תוספות.

המובא לעיל מלמד כי המבקש לא קיבל מהיועץ המשפטי לממשלה, או ממבקר המדינה היתר להגשת הבקשה שבפני, או שמתקיימת פה מניעות כלשהי מצד המשיבה.

17. למעלה מן הצורך אוסיף כי מלבד תחולתה של תקנה 8 לתקנות סדר הדין במשפט חוזר, על בקשה זו שבפני, יש לדחות את הבקשה גם בהתייחס למהותה.

כאמור, המבקש טוען כי בהרשעתו נגרם לו "עיוות דין", וכי נפלו פגמים בדיונים שהתנהלו בערכאות השונות ובהליך המשפטי בכללותו, כאשר לטענת המבקש כל ערכאה אשר דנה בעניינו נמנעה מלברר ולפסוק לגופו של עניין ורק אימצה למעשה את הכרעותיה של הערכאה הקודמת לה וקביעותיה.

18. אינני מקבל את הטענה הנ"ל. חזרתי ועיינתי בהכרעת הדין, בפסק הדין שבערעור, ובהכרעות בית משפט זה בבקשה למתן רשות ערעור ובבקשה הראשונה למשפט חוזר, ומצאתי כי השופטים הנכבדים, אשר דנו בהליכים הללו ישבו על המדוכה והכריעו בהליכים שלפניהם – לאחר בחינה ועיון, במידה הנדרשת, בכל הליך והליך.

מעבר לכך אדגיש, כי טבעם השונה של ההליכים גוזר את אופי הבחינה והעיון הנדרשים להכרעה בהם. לא דומה מלאכת ההכרעה בערכאה הדיונית לטיפול של ערכאת הערעור, ולא דומה ההכרעה בערעור, למה שנדרש בהכרעה בבקשת רשות ערעור, או במשפט חוזר. בעניינו של המבקש, מלאכת ההכרעה בערכאת הערעור התמקדה, לאחר חקירה ודרישה עניינית, באימוצן של חלק מקביעות הערכאה הדיונית ובדחייתן של קביעות אחרות. ההכרעה בערכאות מאוחרות לערכאת הערעור, היתה גם היא עניינית ומתאימה לסוג ההליך.

19. המבקש טוען עוד כי הדוגמאות שנמנו בבקשתו מלמדות על כלל הפגמים שנפלו בהליכים השונים לגישתו, וכי ההלכה הפסוקה, ובמיוחד זו שעוצבה בעניין קוזלי, מעמידה לטובתו חזקה, שאינה ניתנת לסתירה, בדבר אפשרות השפעתם של הפגמים הנטענים על תוצאות המשפט, לפיכך, לטענת המבקש, מתקיימות כאן העילות שבסעיפים קטנים (1), (2) ו-(4) לסעיף 31(א) לחוק בתי המשפט.

גם את הטענה הנ"ל – אין ביכולתי לקבל. בעניין קוזלי אמנם נקבע, בין השאר, כי בגדרה של עילת "עיוות הדין" הקבועה בסעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט, העותר איננו נדרש להראות כי: "תוצאת הפגם בהליך הייתה בשינוי פוטנציאלי של תוצאת המשפט" (השוו לדרישה הקיימת לגבי "עילת הראיות והעובדות", הקבועה בסעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט, שם נדרש כי יוצגו: "עובדות או ראיות, העשויות ... לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון").

ברם, אין בקביעה הנ"ל בעניין קוזלי כדי לסייע למבקש בבקשתו, שכן טענותיו של המבקש מכוונות כנגד תוכנן של ההכרעות, אשר התקבלו בסיומם של אותם ההליכים ולא על פגמים דיוניים חמורים בהליך. לשון אחר, המבקש מלין על כך שערכאות קודמות ביכרו את טיעוני המשיבה וראיותיה, על פני טיעוניו וראיותיו שלו עצמו. טענות מעין אלו הן בדיוק "טענות ערעוריות", אשר אין מקומן בבקשה למשפט חוזר.

20. עם זאת, כדי להניח את הדעת – אדגים את אופיין הערעורי של טענות המבקש (ואת אי-הדיוק שבהן), זאת על דרך של התייחסות מפורטת לשלוש הדוגמאות שבבקשתו.

דוגמת 'העסקה הבדויה'

21. המבקש טוען כי הורשע לשווא ולראשונה על-ידי ערכאת הערעור, בייזום 'עסקה בדויה' בשל הקמת הקליניקה עבור אחיו באגף מאגפי ביתו, וברישום עלויות ההקמה בספרי אחיו של המבקש – עבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה.

כנגד הרשעה זו טוען המבקש בבקשתו שבפני את הטענות הבאות:

א. המבקש גורס כי הראיות בתיק, לרבות אלו שצורפו לבקשה, מלמדות כי בהקמת הקליניקה לא היה מדובר ב'עסקה בדויה', וכי ראיות אלו לימדו כי אחיו של המבקש אכן היה בעל זיקה להקמת הקליניקה והיה מעורב בכך.

ברם, כפי שהמבקש עצמו מציין לגבי ראיות אלו, לרבות אלו אשר צירף לבקשתו, הראיות האמורות נכללו בחומר, אשר היה בפני ערכאות קודמות ואין מדובר בראיות או עובדות חדשות. לצד ראיות אלו, אליהן מפנה המבקש (נ/24, ת/78, נ/40, נ/54), עמדו ראיות אחרות בפני אותן הערכאות, ומהן למדו השופטים שדנו בעניין כי אכן התקיימה 'עסקה בדויה'. בין ראיות נוספות כאמור אציין את אשר אוזכר בפירוט בפסק הדין של בית המשפט המחוזי (ראו: עמ' 46-48 לפסק הדין שבערעור): דברי המבקש בפני בית המשפט השלום, כי "הקליניקה שייכת לנאשם 3 [אחיו של המבקש, ח"מ] כקליניקה, והמבנה שייך לנאשמת 2 [רעיית המבקש, ח"מ] ולי... " (עמ' 7-6 לפרוטוקול); כי אחיו של המבקש מסר ב-ת/66 כי הקליניקה היא של המבקש, וכך למד בית המשפט הנכבד גם מעדותו של האח כאשר נדרש לשאלת "הבעלות" בעדותו בפני בית המשפט השלום הנכבד; היעדר ציון העברות הכספיים הנטענות על-ידי המבקש בהודעותיו של האח (למעט סכומים קטנים בסך כולל של 5,000 ש"ח); והיעדר הגיון כלכלי בהשקעתו של אחיו של המבקש במבנה, אשר הבעלות בו נשארה של המבקש (שופטת המיעוט הנכבדה חלקה על קביעה זו של שופטי הרוב).

מכלל האמור עולה כי ערכאת הערעור הכריעה בסוגיה זו לאחר בדיקה מדוקדקת ותוך העדפת טיעוניה של המשיבה וראיותיה, על-פני הראיות מטעם המבקש.

ב. המבקש טוען כי כתב האישום לא הכיל אישום מסוג זה שהורשע בו (ייזום עסקה בדויה של עלויות הקמת קליניקה, שאין חולק כי נועדה להכשרת מבנה הקליניקה לייעודה).

ברם, עיון בנוסח כתב האישום [נספח 11 לבקשה], בנוסח הכרעת הדין ובפסק הדין שבערעור, מלמד כי עניין הקליניקה נכלל באישום החמישי, אשר פורט בכתב האישום ואשר תוכנו דיבר בהכנה ובקיום של פנקסי חשבונות ורשומות כוזבים, עבירה על סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה, ושימוש במרמה, ערמה ותחבולה, עבירה על סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה. במרכיב העובדתי, האישום החמישי בכתב האישום כלל בפירוט רישום בהנהלת הספרים של אחיו של המבקש של הכנסות והוצאות כוזבות, הכוללות את הוצאות הבניה של הקליניקה. בהתאם לכך, בית המשפט השלום הנכבד הרשיע את המבקש בעבירה זו (ראו: עמ' 81 להכרעת הדין), ובית המשפט המחוזי הנכבד אישר הרשעה זו (ראו: עמ' 49 לפסק הדין שבערעור).

ג. המבקש טוען כי הכרעות הערכאות הקודמות בעניין הקליניקה שימשו כנימוק לביסוס דחייתה של הבקשה הראשונה למשפט חוזר, לרבות קביעה כי לא נפלה טעות בהרשעת המבקש ברישום כוזב של הוצאות ההקמה בספרי אחיו, תוך שבית משפט זה הסתמך בדחיית הבקשה הראשונה למשפט חוזר על אמירת בית המשפט המחוזי הנכבד בפסק הדין שבערעור כי אחיו של המבקש, העביר לו רק 5,000 ש"ח בעבור הקמת הקליניקה. כנגד כל זאת, טוען המבקש כי אין ממש באמירה זו של בית המשפט המחוזי באשר היא נסתרת במסמכי הבנק, אשר נכללו בתיק (נ/24), ואשר גם צורפו לבקשה שבפני. מהאמור עולה, לטענת המבקש, כי ההחלטה בבקשה הראשונה למשפט חוזר התבססה, לפחות בחלקה, על נימוק שיסודו בטעות.

ברם, בחינת פסק הדין שבערעור מלמדת כי טיעון זה של המבקש, כי אחיו של המבקש ביצע העברות כספיים ומימן בסכום של כ-50,000 ש"ח, נטען בפני בית המשפט המחוזי הנכבד (ראו פסקאות 89 ו-101 לפסק הדין שבערעור), וחרף זאת, בית המשפט המחוזי הנכבד, בנמקו את הכרעתו בעניין הקליניקה, בחר שלא לקבל טיעון זה, תוך שהוא מבכר את הודעותיו של אחיו של המבקש, שבגדרם האח: "לא מצא לנכון לציין כי העביר כספים נטענים אלו למערער 1 [המבקש, ח"מ], אלא הסתפק בטיעון כי העביר סכומים קטנים (בסך כולל של 5,000 ש"ח) ללא כל זיקה או פרופורציה לעלויות הקמת הקליניקה" (פיסקה 101 לפסק הדין שבערעור).

עוד מוסיף המבקש כי מרגע שבית המשפט המחוזי הנכבד קיבל את טענתו כי הקליניקה הייתה בבחינת עסק אמיתי של אחיו הרופא, ממילא נשלל אישום 'העסקה הבדויה' בהקמתה. ברם, קביעתו של בית המשפט המחוזי הנכבד הנ"ל התייחסה לניהול הקליניקה כעסק, ולא להקמתה של הקליניקה. הכרעת בית המשפט המחוזי הנכבד היתה כי הקמת הקליניקה נעשתה תוך רקימת 'עסקה בדויה'. הרשעת המבקש בגין הפעלת הקליניקה היא שנהפכה על-ידי בית המשפט המחוזי הנכבד, לרבות בשל קביעה כי לא הוכחה האשמה הנ"ל במידת הוודאות הדרושה למשפט פלילי, ולרבות בשל קביעת בית המשפט המחוזי הנכבד כי למבקש לא ניתנה הזדמנות להתגונן כנגד קביעתו המקורית של בית המשפט השלום הנכבד בהרשעתו של המבקש כי התנהלו יחסי שותפות בניהול הקליניקה (כדעת כב' השופט ז' המר, פסקאות 7-8 לחוות דעתו שבפסק הדין שבערעור [עמוד 69 לנספח 9]), או כי מדובר היה רק 'בעסקה מלאכותית' ולא 'בעסקה בדויה' (כדעת כב' השופט י' שנלד, פסקאות 105-113 לחוות דעתו שבפסק הדין שבערעור [עמוד 49 והלאה לנספח 9]).

הנה כי כן כפי שעולה מהמקבץ – אין בטענות הנ"ל כדי להועיל למבקש, מה גם שטענותיו הן לכל היותר טענות ערעוריות, אשר אינן יכולות לבסס בקשה למשפט חוזר.

22. לשם השלמת התמונה יוער עוד כי המבקש בבקשתו מצייין כי שופטת המיעוט בערכאת הערעור, כב' השופטת י' שיצר, קיבלה את טענותיו כי אין לנתק בין עלויות ההקמה של הקליניקה לעלויות הפעלתה, ולכן כביכול גם עלויות ההקמה הן של אחיו של המבקש ונרשמו כראוי. ברם המבקש אינו מצייין כי לצד סברה זו של שופטת המיעוט, השופטת הנכבדה סברה, כי יש להרשיע את המבקש ברישום כוזב בעניין הקליניקה בשל רישום תאריך הפעלת הנכס (הקליניקה) בספרים, נתון המשפיע על קביעת מועד ניכוי הפחת (פיסקה 5 לחוות דעת כב' השופטת י' שיצר שבפסק הדין שבערעור [עמוד 73 לנספח 9]).

דוגמת 'פרסום מכירת רכבי העסקי'

23. המבקש טוען כי הורשע לשווא במסגרת הכרעת הדין, ברישום הוצאות פרסום של מכירת רכבו בסך של 136 ש"ח ובתביעת ההוצאה בניגוד לדין בשנת 1989. ערכאת הערעור קיבלה את טענת המבקש כי מדובר ברכב עסקי, אשר דווח ככזה לרשות מס הכנסה, ברם, קבעה, לעמדת המבקש – בטעות, כי הייתה מניעה מלרשום הוצאה זו בספרי המבקש משום שהתקנות הרלוונטיות לא התייחסו להוצאה שכזו, ולאור זאת הושארה הרשעתו של המבקש בעבירה זו על כנה. בהקשר זה, המבקש טוען כי תביעת ההוצאה הותרה במסגרת סעיף 88 לפקודת מס הכנסה, אשר התיר תביעת הוצאות מכירת נכס עסקי וניכויין מההכנסה, ובכך טעתה ערכאת הערעור בכך שלא זיכתה אותו מעבירה זו לאחר שקיבלה את טענתו כי הרכב בגינו נתבעה ההוצאה היה נכס עסקי, אלא שאליה וקוץ בה. המבקש טען טענה זו, לרבות כי קיים מקור לניכוי ההוצאה במסגרת סעיף 88 לפקודת מס הכנסה, כבר בפני בית משפט זה במסגרת הבקשה למתן רשות ערעור (עמ' 24 לכתב הבקשה למתן רשות ערעור [נספח 6 לבקשה]) וכן במסגרת הבקשה הראשונה למשפט חוזר (עמ' 30, ו-66-70 לכתב הבקשה הראשונה למשפט חוזר [נספח 2 לבקשה]). יש לציין כי כמובא בכתב הבקשה הראשונה למשפט חוזר [נספח 2 לבקשה זו], המבקש טוען כי טענתו לקיום מקור ההוצאה בסעיף 88 הוגשה גם כבקשה לבית המשפט שבערעור, אך זה סירב לקבל את בקשת ההבהרה הנ"ל. יש לציין עוד כי גם המדינה בתשובתה לבקשה למתן רשות ערעור התייחסה לטיעון זה של המבקש (סע' 36-47 לכתב תשובת המדינה לבקשה למתן רשות לערער [נספח 8 לבקשה זו] [סע' 41: התייחסות לסירוב קבלת הבהרה לאחר השלמת הטיעון בע"פ בתיק]), וגם המבקש השיב להתייחסות זו בקשר לתחולתו של סעיף 88 לפקודת מס הכנסה על העניין (עמ' 20-21

לכתב תגובת המבקש לתשובת המדינה לבקשה למתן רשות ערעור [נספח 7 לבקשה זו]. מהאמור עולה כי גם טענה זו של המבקש עלתה בערכאות קודמות ולא התקבלה.

דוגמת האופניים

24. המבקש טוען כי הואשם ברישום רכישת אופניים ע"ס 620 ש"ח (525 ש"ח + מע"מ) כהוצאה עסקית שוטפת, למרות שהאופניים נרכשו לצרכי עסקו ובפרט לנסיעות קצרות בתוך העיר כדי לחסוך זמן ועלויות חניה. מעבר לכך הוא גורס, כי למרות שהוכיח בראיות כי רכישת האופניים נרשמה בספריו כנכס הוני ולא נתבעה כהוצאה שוטפת, הוא הורשע במסגרת הכרעת הדין, והרשעה זו אושרה במסגרת פסק הדין שבערעור (בחוות דעתו של כב' השופט י' שנלד).

כנגד כל זאת המבקש טוען כי הורשע לשווא באין אישום כזה בכתב האישום, קרי, אישום בדבר רישום רכישת האופניים כנכס בספריו; באין סעיף עבירה מתאים לכך בחוק הפלילי; ובנימוק חסר יסוד, "כאילו רכיבה שלי על אופניים הוא מעשה לא סביר". זאת ועוד, הוא טוען כי הורשע תוך היפוך הנטל, כאשר המבקש הוא שנדרש להוכיח את אי-אשמתו, במקום שהמאשימה היא שתידרש להוכיח את אשמתו של המבקש. בכך, לטענת המבקש, נימוקי הרשעתו "אינם ראויים ואינם מקובלים בשיטתנו המשפטית", ומהווים מקבץ פגמים חמורים שנפלו בהליך, והביאו לעיוות דין ולהרשעתו לשווא.

גם טענות אלו של המבקש לא ניתן לקבל: עיון בהכרעת הדין מלמד כי עניין האופניים נידון אגב הדיון באישום החמישי (עמ' 58 ו-63-64 להכרעת הדין). במסגרת האישום החמישי [נספח 11 לבקשה] נכתב כי: "בשנת המס 1992 הכינו הנאשמים וקיימו פנקסי חשבונות ורשומות כוזבים כדלקמן: א. הנאשם מס' 1 [המבקש, ח"מ] רשם בהנהלת הספרים של עסקו הוצאות כוזבות כדלקמן: (1) הוצאות פרטיות, כגון: בגדים שונים, אופניים [...] הנאשמים עשו את האמור לעיל תוך שימוש במרמה, ערמה ותחבולה [...] הוראות החיקוק שבגינן נאשמים הנאשמים: 1. הכנה וקיום של פנקסי חשבונות כוזבים, עבירה על סעיף 220 (4) לפקודה [...] 2. שמוש במרמה, ערמה ותחבולה, עבירה על סעיף 220 (5) לפקודה..." (שם, עמודים 7-8, ההדגשה אינה במקור).

זאת ועוד, במסגרת הכרעת הדין נכתב: "600 ₪ היה מחירם של זוג אופניים שנקנה ע"י הנאשם ואשר שימשו לו, לדבריו, לצורך נסיעות קצרות וביצוע שליחויות לפקיד השומה ולאחד מלקחותיו. לדבריו, נגנבו האופניים כעבור מספר חודשים [...] סיפור הנאשם סיפור חביב ולא אמין, אשר לא לווה בראיה כלשהי ואשר אין בו, לטעמי,

כדי להכשיר את רישום קניית האופניים בספרי הנהלת החשבונות שלו" (הכרעת הדין, בעמ' 63-64 [נספח 10 לבקשה זו]).

25. בפסק הדין שבערעור נכתב לגבי הפרשה הנ"ל כך: "המערער 1 רכש זוג אופניים בסך של 620 ₪ (ת/150), ורשם אותם בספריו כנכס הוני, אשר אמור לשמש אותו בעסקו. כעבור ארבעה חודשים נגנבו האופניים, ולפיכך דיווח בגינם בדו"ח הפסד הון [...] אכן צודק המערער 1, כי הנטל להוכחת אשמתו רובץ לפתחה של המדינה. אולם, מעת שקיים קושי הגיוני מובנה כי אכן מדובר בנכס עסקי, יש לבחון נושא זה. אם אכן כגרסת המערער 1, לא שמשו האופניים לשליחויות, יש להבהיר הכיצד השימוש בהם קשור לעסקו. לא למותר להוסיף כי עצם הרישום של האופניים כנכס עסקי, אין בו משום ראייה שאכן כך הדברים [...] בנסיבות אלה, נקל היה להביא ולו עד ראייה אחד שאכן יתמוך בטיעון המערער וגרסתו [...] לכל האמור יש להוסיף כי, בכל מקרה, לא הוכח כי האופניים שמשו את המערער 1 אך ורק לצרכי עסקו. משכך יש לדחות את ערעורו של המערער 1 בנושא זה" (פסק הדין שבערעור [נספח 9 לבקשה], עמודים 37-38).

26. מהמקבץ הנ"ל עולה כי נושא האופניים נכלל במסגרת כתב האישום, ובפרט באישום של רישום הוצאות כוזבות בהנהלת הספרים של עסקו של המבקש, והכל תוך שימוש במרמה, ערמה ותחבולה, בכוונה להתחמק ממס, עבירה על סעיפים 220(4) ו-220(5) לפקודת מס הכנסה. כמו-כן העניין נדון והוכרע על-ידי הערכאות הקודמות לגופו, ובהתאם לכך טענותיו של המבקש הן, כאמור לעיל, טענות ערעוריות בטבען, היוצאות כנגד אי-קבלת גרסתו העובדתית על-ידי הערכאה הדיונית ובמסגרת הכרעת הדין, בצד דחיית עמדתו המשפטית, על-ידי ערכאת הערעור במסגרת פסק הדין שבערעור.

27. מלבד פירוט שלוש הדוגמאות הנ"ל, אשר לטענת המבקש מלמדות על המכלול, המבקש מלין עוד על החלטתו של בית משפט זה לדחות את הבקשה הראשונה למשפט חוזר בטענה כי דחיה זו נשענה על שבעה נימוקים עיקריים, אשר "כולם שגויים ומעוותי דין", כלשונו של המבקש.

גם טיעון זה אין לקבלו. נושא הבקשה שבפני הוא עריכתו של משפט חוזר למבקש, ובהתאם לכך אין היא עוסקת בערעור על ההחלטה, אשר ניתנה בבקשה הראשונה למשפט חוזר, מה גם שכאמור קיים דמיון רב בין תוכן הבקשה הראשונה למשפט חוזר לבין האמור בבקשה שבפני וההחלטה בבקשה הראשונה למשפט חוזר מבוססת.

28. לנוכח כל האמור לעיל – בקשתו של המבקש שבפני למשפט חוזר נדחית.

ניתנה היום, י"ז בסיון התשע"ט (20.6.2019).

המשנה לנשיאה